

Stanovy Prvního spolku esperantistů rakouských v Brně.

§ 1. **Název, sídlo a jednacím řeč spolku.** Název spolku jest: "První spolek esperantistů rakouských v Brně" Spolek má své sídlo v Brně a rozprostírá svou činnost po celém Rakousku. Jednacím řeč jest česká, v případě potřeby německá.

§ 2. **Účel spolku** jestrozšiřování řeči "Esperanto".

§ 3. **Prostředky ku dosažení tohoto účelu jsou:** a) Pravidelné vyučování všech činných členů Esperantu; b) pořádání přednášek a rozhovorů o řeči Esperanto (s vyloučením náboženství a politiky), c) odebírání a vydávání Esperantem psaných časopisů a knih a zařízení knihovny, d) pořádání přednášek o Esperantu v různých místech rakouských za příčinou zakládání místních skupin.

§ 4. **Finanční prostředky** se opatří: a) Zápisným a příspěvky členů, b) výtěžky ze zábav a slavností; c) dobrovolnými dary a odkazy.

§ 5. **Členství.** Členy spolku mohou se státi osoby obojího pohlaví.

§ 6. **Druhy členů.** Spolek sestává: a) Z činných, b) z přispívajících, c) čestných členů. Činní členové jsou ti, kteří navštěvují hodiny vyučovací a Esperantu se učí. Přispívající členové jsou pouze povinni odváděti příspěvky. - Čestným členem může se státi každý, kdo k rozšíření Esperanta zvláště přispěje.

§ 7. **Přijímání členů.** Přijetí členů stává se výborem. Při odmítnutí přijetí lze se odvolati k valné hromadě.

§ 8. **Povinnosti členů.** a) Činní a přispívající členové povinni jsou platiti valnou hromadou stanovené zápisné a týdenní příspěvky. - Čestní členové nejsou povinni příspěvky platiti; b) kdo zůstane 6 týdenních příspěvků dlužen a zůstalo-li předcházející upomenutí bezvýsledným, přestává býti členem a ztrácí svá členská práva; c) činní členové jsou povinni navštěvovati spolkem pořídané cvičení Esperanta. V pádu nemožnosti dostavení se jest každý činný člen povinen předem se omluviti; d) všichni členové jsou povinni pro spolek agitovati, zájem spolku hájiti a ku jeho zkvětání působiti.

§ 9. **Práva členů.** Každý člen může ode dne svého přijetí používatí všech výhod spolkových, jakož zúčastnění se na vyučování a přednáškách, vypůjčování knih, časopisů atd. - Každý člen má právo voliti i volen býti.

§ 10. **Vystoupení ze spolku** jest členům vždy volné, však zůstává v povinnosti za všechny nedoplatky až do doby ohlášení svého výstupu. Vystoupení ohlašuje se písemně. Vyloučen může býti takový člen, který se usvědčí z poškozování zájmu spolku nebo který v hodinách vyučování nesprávně se chová. Předem však musí takový člen učitelem býti varován. - Vyloučení členové mohou jen valnou hromadou opět přijati býti.

§ 11. **Správa spolku** jest obstarávána výborem, jenž se skládá z: 1. Předsedy, 2. místopředsedy, 3. jednatele, 4. místojednatele, 5. pokladníka, 6. místopokladníka a 7. knihovníka.

Předseda spolku, v jeho nepřítomnosti místopředseda, zastupuje spolek vůči úřadům a na venek. Vykonává usnesení valné hromady a výboru, předsedá ve všech schůzích a podepisuje od spolku vycházející listiny, však jest potřebí ku jejich platnosti podpisu jednatele, v záležitostech peněžních též podpisu pokladníka. Svolává též všechny schůze.

Jednatel, po případě místojednatel, vede protokol o všech záležitostech spolkových (vyjma peněžních) a obstarává písemní práce spolku.

Pokladník, po případě místopokladník, přijímá zápisné a příspěvky členů, jakož i všechny peněžní obnosy na spolek přicházející a vede o všech příjmech a vydáních knihu pokladní, podává čtvrtletně výboru a celoroční valné hromadě zprávu o stavu pokladny. - Vedení pokladny podléhá kontrole dvou revisorů, kteří mají ve výborových sezeních hlas poradní. Knihovník má na starosti knihovnu. Výboru přináležejí obstarávání všech spolkových záležitostí, které nejsou výslovně přiděleny valné hromadě ku vyřízení. - Výbor jest usnášení schopným, jsou-li 4 členové přítomni. - Návrh jest tenkrát přijat, hlasuje-li proň jednoduchá většina přítomných. - Při rovnosti hlasů návrh propadá.

§ 12. **Správa místních skupin.** Místní skupiny volí si samostatný výbor dle vzoru hlavního spolku, na dobu jednoho roku, jemuž přináležejí řízení místní skupiny. Každá skupina pořádá jednou v roce, a sice dříve, než spolek valnou hromadu, svolanou předsedou skupiny, již přináležejí vyřízení záležitostí místních a zároveň přísluší jí volba delegáta ku valné hromadě spolku. Která skupina nemůže z nějaké příčiny vyslati delegáta, má právo nechati se zastupovati některým členem spolku, který bydlí v sídle téhož. Takový zástupce, jakož i každý delegát musí míti písemné potvrzení skupiny, kterou zastupuje. Působení místních skupin musí býti souhlasné se stanovami spolku, v pádu opačném má výbor hlavního spolku právo, místní skupinu rozpustiti. Nejmenší počet členů, který jednotlivé skupiny mohou míti, jest deset. Klesne-li počet členů v některé skupině pod deset, jest nutno tuto rozpustiti. Zbývající členové její mohou buď k nejbližší skupině nebo ku spolku samému přistoupiti.

§ 13. **Členské schůze** svolávají se v pádu potřeby předsedou. Denní pořádek se členům šest dní předem oběžníkem oznámí. Ve členských schůzích mohou býti činěna usnesení, je-li polovina členůpřítomna a hlasuje-li jednoduchá většina pro.

§ 14. **Valná hromada** svolává se každoročně v lednu, nejdéle v únoru, jejíž kompetenci zvláště přináležejí: a) Volba sedmičlenného výboru a dvou náhradníků; b) volba dvou revisorů; c) ustanovení výše zápisného a členských příspěvků; d) jmenování čestných členů; e) rozhodovati nad usnesením výboru a smírčího soudu; f)

změna stanov. - Den odbyvání valné hromady, jakož i její denní pořádek a svolání obstará výbor, jemuž též přísluší právo svolávat mimořádné valné hromady, uzná-li toho potřebu a krom toho jest povinen je svolati, přeje-li si to čtvrtina členů s udáním důvodu. - Valná hromada jest k usnášení schopna, je-li nejméně polovina členů přítomna a návrhy se přijímají absolutní většinou hlasů. Každý zástupce skupiny má tolik hlasů, kolik má skupina členů. Nesejde-li se polovina členů, odbyvá se valná hromada za každého počtu členů o hodinu později. Písemné návrhy, podané před zahájením valné hromady projednají se po vyčerpání denního pořádku. Volby konají se hlasovacími lístky.

§ 15. **Oznámení valné hromady** a denní pořádek této musí 14 dní před jejím odbyváním ve spolkové místnosti vyvěšen býti a kromě toho i v "Rovnosti" uveřejněn. Místní skupiny vyrozumí se dopisem.

§ 16. **Smírčí soud.** Spory v záležitostech spolkových mezi členy aneb mezi členy a výborem vyřizuje smírčí soud, jehož rozsudku se musí obě strany podrobiti. Ku sestavení smírčího soudu volí každá sporná strana dva členy spolku, jež sobě pak společně pátou osobu, rovněž člena spolku jako předsedu zvolí. Nemohli-li by se smírčí soudcové na volbě předsedy dohodnouti, rozhodne los. Smírčí soud rozhoduje většinou hlasů, při rovnosti hlasů rozhoduje předseda. Proti rozhodnutí smírčího soudu stává jedině odvolání ku valné hromadě, proti jejímuz rozhodnutí žádného odvolání nestává.

§ 17. **Rozpuštění spolku** může se státi jen usnesením mimořádné zvláště k tomu svolané valné hromady a musí na to všichni členové v "Rovnosti" upozorněni býti. Rozpuštění jest právoplatným, když přítomny jsou dvě třetiny členů a nejméně tři čtvrtiny přítomných členů pro rozpuštění hlasuje.

§ 18. **Co se stane se jmením?** Jmení spolku v pádu dobrovolného nebo úředního rozpuštění připadne "Všeobecné dělnické nemocenské a podporovací pokladně v Brně".

Čís. 34.582

Založení tohoto spolku dle obsahu předstojících stanov se ve smyslu § 9 zák. ze dne 15. listopadu 1807, ř. z č. 134, dosvědčuje.

V Brně dne 3. srpna 1901.

Za c.k. místopředsedu

(Podpis nečitelný)

Zápisné obnáší 50 haléřů. Příspěvek obnáší 5 haléřů týdně (2 koruny 60 haléřů celoročně).

Místní skupiny odvádí za každého přistouplého člena 30 hal. jako zápisné ústřednímu spolku, začež jim budou besplatně dodány stanovy, legitimace a pod.

Veškeré dotazy ohledně Esperanta ochotně zodpoví shora jmenovaný spolek v **Brně Juzova ulice čís.**

8. - Známkou na odpověď žádoucí.

Weiter geben!
dále!

Dáti

ESPERANTO

Die Gramatik

Besteht aus 16 kurzen Regeln, die man in einer halben Stunden bis 1 Stunde erlernen kann.

Mluvnice

sestává ze 16 kratičkých pravidel neproměnných, jimž možno se naučiti v půl až 1 hodině.

Kennzeichen/Znaky

- o** bezeichnet das **Hauptwort**/značí **jméno podstatné**: *alkoholo* - Alkohol, Spiritus/líh, *koko* - Hahn/kohout
- a** bezeichnet das **Eigenschaftswort**/značí **jméno přídavné**: *patra* - väterlich/otcovský, *forta* - stark/silný, *granda* - gross/veliký
- e** bezeichnet das **Nebenwort**/značí **příslovce**: *patre* - väterlich (adv.)/po otcovsku, *simple* - einfach (adv.)/jednoduše, *facile* - leicht (adv.)/snadně, lehce
- j** bezeichnet die **Mehrzahl**/značí **množné číslo**: *bonaj patroj* - gute Väter/dobří otcové, *junaĵ homoj* - junge Leute/mladí lidé

- n** bezeichnet die **4. Fall** (Accusativ) oder auch die **Richtung**/ značí **4. pád** nebo udává také **směr**: *mi amas la patron* - ich liebe den Vater /miluji otce, *li iras Brnon* - er geht nach Brünn/on jde do Brna
- as** bezeichnet das **Präsens** (gegenwärtige Zeit)/značí **čas přítomný**: *li amas* - er liebt/on miluje, *li skribas* - er schreibt/on piše.
- is** bezeichnet das **Perfectum** (vergangene Zeit)/značí **čas minulý**: *ni amis* - wir haben geliebt/my jsme milovali, *li skribis* - er hat geschrieben/on psal.
- os** bezeichnet das **Futurum** (Zukunft)/značí **čas budoucí**: *vi amos* - ihr werdet lieben/vy budete milovati, *mi skribos* - ich werde schreiben/budu psáti
- us** bezeichnet den **Conditionalis** oder **Konjunctiv** (verbindende Art)/značí **způsob spojovací** (podmiňovací): *ili amus* - sie würden lieben/oni by milovali.
- u** bezeichnet den **Imperativ**/značí **způsob rozkazovací**: *ni laboru!* - arbeiten wir!/pracujme!, *venu!* - komme!/přijď!, *esperu!* - hoffe!/doufej!
- i** bezeichnet den **Infinitiv**/značí **neurčitý způsob slovesný**: *esti* - sein/býti, *havi* - haben/míti, *vidi* - sehen/viděti, *paroli* - sprechen/mluviti
- ant** bezeichnet das **Participium praesentis activi**/značí **činné přičestí času přítomného**: *faranta* - machender/činící, *farante* - machend/čině (-ic, -ice)
- int** bezeichnet das **participium perfecti activi**/značí **činné přičestí času minulého**: *farinta* - der gemacht hat/učiniť, *farinte* - učiniv (-ši, -še)
- ont** bezeichnet das **Participium futuri activi**/značí **činné přičestí času budoucího**: *faronta* - der machen wird/mající učiniti, *faronte* - maje (-ic, -ice) učiniti.
- at** bezeichnet das **Participium praesentis passivi**/značí **trpné přičestí času přítomného**: *mi estas amata* - ich bin geliebt/jsem milován (-a, -o)
- it** bezeichnet das **Participium perfecti passivi**/značí **trpné přičestí času minulého**: *li estis amita* - er war geliebt/on byl milován
- ot** bezeichnet das **Participium futuri passivi**/značí **trpné přičestí času budoucího**: *ili estos amota* - sie werden geliebt werden/oni budou milováni

Das Wörterbuch

besteht zumeist aus Wörter der existierenden Sprachen, die schon jetzt durch allgemeine Benützung international geworden sind. Zum Beispiel:

Slovník

složen jest hlavně ze slov stávajících řečí, která již nyní všeobecným používáním mezinárodními se stala. Ku příkladu:

Adreso, advokato, akademio, alkoholo, atmosfero, botaniko, doktoro, filozofa, fosforo, kolego, kapitalo, karaktero, lokomotivo, magneto, metro, ministro, minuto, parlamento, politiko, klubo, profesoro, redaktoro, republiko, reformo, situacio, tabako, telegrafo usw. atd.

Das Esperanto ist eine derart leichte internationale Verständigungssprache, dass Sie dieselbe in einigen Stunden vollkommen beherrschen können. Hervorragende Philologen, wie Max Müller in Oxford, Henri Phillips in Philadelphia u.a. haben sich über Esperanto höchst lobend ausgesprochen. Tolstoj lernte Esperanto in zwei Stunden und hat es auch anderen zum Lernen warm anempfohlen. Heute schon zählt Esperanto gegen 6000 Anhänger unter allen Nationen und können Sie ihre Adressen, falls Sie mit ihnen zu correspondieren wünschen, im Esperantisten-Adressbuch finden. Die Lehrbücher des Esperanto sind 20 verschiedenen Sprachen herausgegeben. Fünf esperantische Zeitschriften, mehr als 160 Originalschriften und Übersetzungen und Hunderttausende von Correspondenzen geben gewiss ein beredtes Zeugnis, dass diese Sprache vollkommen ihrer Aufgabe entspricht.

Die vierzehn Jahre des Bestandes der esperantistischen Idee, durch welche Zeit diese Sprache ihren Anhängern bei den verschiedensten Gelegenheiten als eine **lebende Sprache** galt, berechtigen heute die kühne Behauptung, dass **das Esperanto die richtige Lösung des Problems der Internationalen Sprache und eine nothwendige Ergänzung aller unserer materiellen Fortschritte.**
Es lebe die Verbrüderung aller Nationen!

Esperanto je tak snadná mezinárodní dorozumivací řeč, že v několika hodinách můžete ji úplně ovládati. Vynikající jazykozpytci, jako Max Müller v Oxfordu, Henri Phillips ve Filadelfii a j. vyslovili se o Esperantu nejdříve pochvalně. Tolstoj naučil se Esperanto za dvě hodiny a též ho jiným ku učení vřele doporučil. - Již nyní čítá Esperanto na 6000 přívrženců mezi všemi národy a můžete jejich adresy nalézt v Adresáři esperantistů, pakli si přejete s nimi dopisovati. Učebnice Esperanta vydány jsou již ve 20 různých jazycích. Pět esperantských

časopisů, více než 160 spisů původních i přeložených a statisíce dopisů podávají zajisté výmluvné svědectví o tom, že řeč tato plně hoví svému úkolu.

Čtrnáct let činnosti, kterou má idea esperantská za sebou, ve kteréžto době řeč tato sloužila přívržencům svým ve mnohonásobných okolnostech jako řeč živá, dovoluje dnes směle tvrditi, že **Esperanto jest správným rozluštěním problému řeči mezinárodní a nutným doplňkem všech našich hmotných pokroků.**
At' žije sbratření všech národů!

Escepto el regularo de l' "Unua societo de aŭstraj esperantistoj en Brno"

§ 1. **Nomo, restejo kaj ofica lingvo de la societo.** La nomo de la societo estas: "První spolek esperantistů rakouských" (Unua societo de aŭstraj esperantistoj). La societo havas restejon en Brno kaj atendas sian agadon en la tuta Aŭstrujo. La ofica lingvo estas lingvo bohema kaj germana.

§ 2. **La celo** de la societo estas disvastigadi la lingvon "Esperanto".

§ 3. **Rimedo por atingi la celon** estas a) Regula instruado je "Esperanto" de ĉiuj aktivaj membroj; b) aranĝado de paroladoj kaj interparoladoj pri "Esperanto"; c) abonado kaj eldonado de libroj kaj gazetoj esperante skribitaj, kaj fondigo de biblioteko; d) aranĝado de paroladoj pri "Esperanto" en diversaj lokoj de Aŭstrujo pro fondi lokajn grupojn.

§ 4. **Monon oni akiros:** a) De enskribopago kaj kotizado de membroj, b) de profito el amuzadoj kaj solenoj, c) de bonvolaj donacoj kaj testamentoj.

§ 5. **Membreco.** Kiel viroj tiel virinoj povas fariĝi membroj de la societo.

§ 6. **Kategorioj de membroj:** La societo konsistas: a) el aktivaj, b) kotizantaj, c) honoraj membroj. La aktivaj membroj estas tiuj, kiuj vizitas horojn de instruado kaj lernas Esperabton. Kotizantaj membroj nur devas pagi la kotizaĵon. Honora membro povas fariĝi ĉiu, kiu helpas Esperanton disvastigi.

§ 7. Akceptado de membroj. Membrojn akceptas la komitato. Ĉe rifuzo de akcepto oni povas apeli al kunveno ĝenerala.

§ 8 **Devoj de membroj.** e) Aktivaj kaj kotizantaj membroj devas pagi de ĝenerala kunveno ordonitan enskribopagon kaj la semajnan kotizaĵon. Membroj honoraj estas sen devo pagi la kotizaĵon; h) kiu restos ŝulda 6 semajnajn kotizaĵojn kaj se la antaŭirinta admono restas sen sukceso, tiu ĉesas esti membro de la societo kaj perdas siajn membrajn rajtojn, c) aktivaj membroj devas viziti ekzercadojn esperantajn de la societo aranĝitajn. En okazo, se iu ne povas veni, devas ĉiu aktiva membro antaŭe sin pravigi. d) ĉiuj membroj devas agitati por la societo, gardi interesojn de la societo kaj agi je ĝia florado

§ 9. **Rajtoj de membroj.** Ĉiu membro de la tago de sia akcepto povas uzaadi ĉiujn oportunojn societajn, kiel estas la partopreno en instruado kaj paroladoj, elpunto de libroj kaj gazetoj kaj tiel plu. Ĉiu membro havas la rajton elekti aŭ esti elektita.

§ 10. **Eliĝo el la societo** estas por la membroj ĉiam libera, sed restas la devo pagi ĉiujn nepagitaĵojn ĝis la anonco de sia eliĝo. La eliĝon oni skriba anoncas. Eligota povas esti tia membro, kiun oni konvinkos je malutiligado de intereso de la societo aŭ kiu en horoj de instruado neĝuste kondutas. Sed antaŭe devas tiu membro esti avertita de instruanto. - Eligitaj membroj povas esti ree akceptotaj nur per kunveno ĝenerala.

§ 11. Pri **administrado de la societo** zorgas la komitato, kiu konsistas: 1 de prezidanto, 2. vicprezidanto, 3 sekretario, 4. vicsekretario, 5. kasisto, 6. vickasisto kaj 7 bibliotekisto.

§ 12. **Administrado de lokaj grupoj.** Loka grupo elektas al si, por unu jaro, laŭ la modelo de ĉefa societo, memstaran komitaton, al kiu apartenas administradi lokan grupon. Ĉiu grupo aranĝas unufoje en jaro, sed pli frue ol ĉefa societo, kunvenon ĝeneralan, kunvokitan de prezidanto de la grupo. Tiu kunveno ĝenerala plenumas lokajn aferojn kaj kune elektas unu delegiton al ĝenerala kunveno de la societo. Kiu grupo ne povas pro ia kaŭzo elsendi delegiton, havas rajton reprezentigi sin per iu membro, kiu loĝas en restejo de la societo. Tia reprezentanto, kiel ankaŭ ĉia delegito devas posedi skriban certigon de la grupo, kiun li reprezentas. Lokaj grupoj devas efiki konsente kun regularo de la societo. Plej malgranda nombro da membroj estas 10. Se la nombro da membroj en iu grupo malaltiĝos sub 10, estas necesa ĉesigi la grupon. Restantaj membroj de ĝi povas aliĝi al plej proksima grupo aŭ al societo mem.

§ 14. **La kunvenon ĝeneralan** oni kunvokas en januaro, plej malfrue en februaro, al ĝia kompetento precipe apartenas: a) elekto de sepmembra komitato kaj du anstataŭuloj, b) elekto de 2 revidantoj; c) difini la altecon de enskribopago kaj membra kotizaĵo, d) nomi honorajn membrojn, e) decidadi je decido de komitato kaj de paciga juĝistaro, f) ŝanĝi la regulon. La ĝenerala kunveno estas kunvokata de la komitato, de kiu ankaŭ estas difinita ĝia tempo kaj programo Al la komitato ankaŭ apartenas la rajto kunvoadi neregulajn kunvenojn ĝeneralajn, se ĝi ekkonos ĝin bezona kaj krom tio ĝi (komitato) devas ilin kunvoki, kiam ĝin (kunvenon) deziras kvarono da membroj kun monstro de motivoj.

Enskribopago estas 50 heleroj. Membra kotizaĵo 5 heleroj semajne (2 K 60 h tutjare):

Lokaj grupoj pagos por ĉiun novan membron 30 helerojn de enskribopago al ĉefa societo. Por tio la lokaj grupoj ricevos senpage regularojn, membrokartojn k.t.p.

Ĉiujn demandojn rilate "Esperanto" respondas volonte la suprenomita societo en Brno, Juza sir 8, Moravujo--Aŭstrujo.

Poŝtmarko por respondo dezirata.